

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА 3 1955 ГОДА

NO.40 (3066)

ЧАЦБЕР, 25 кастрычніка, 2007

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

Чытайце класікаў!
Стар. 2

Ён усюды шукаў сваё Палессе
Ураджэнец Пінска
двойчы вылучаўся на
Нобелеўскую прэмію
Стар. 3

Шырокая
“Панарама”
Стар. 4

Аб чым гаворыць рэйтынг?

Беларусь ацэньваюць як прывабную для замежных інвестыцый краіну

Ганна Бандарчук

Як паведаміў намеснік міністра замежных спраў Беларусі Валерый Варанецкі на прэс-канферэнцыі ў Мінску, прысвечанай прэзентацыі Даклада аб сусветных інвестыцыях 2007 года, падрыхтаванага Канферэнцыяй ААН па гандлю і развіццю (ЮНКТАД), Беларусь валодае высокім патэнцыялам для прыцягнення інвестыцый і, паводле даклада, па інвестыцыйнай прывабнасці яна знаходзіцца на 47-м месцы ў свеце. Для параўнання: у 2000 годзе краіна займала 65-е месца. Толькі ў 2000-2006 гадах адбылося двухразовае павелічэнне інвестыцый у эканоміку

краіны. А прыток замежных інвестыцый у Беларусь непасрэдна ў 2006 годзе дасягнуў 354 мільёнаў долараў, што складала 3,4 працэнта агульнага аб’ёму ўкладанняў у асноўны капітал. Адток інвестыцый не перавысіў 3 мільёнаў долараў. Запасы прамых замежных інвестыцый у 2006 годзе склалі 2,734 мільярда долараў (7,4 працэнта да унутранага валавага прадукту).

Даклад аб сусветных інвестыцыях 2007 года ўтрымлівае апошнія дадзеныя па прамых замежных інвестыцыях у эканомікі краін свету. Варта адзначыць, што ў будучым годзе ЮНКТАД сумесна з ПРААН маюць намер рэалізаваць праект па аказанні Беларусі тэхнічнай

дапамогі ў далучэнні да Сусветнай гандлёвай арганізацыі.

Па словах прадстаўніка ААН/ПРААН у Беларусі Джыхан Султанаглу, гэты праект прадугледжвае, у прыватнасці, навучанне службовых асобаў і прадстаўленне экспертызы. Акрамя таго, ЮНКТАД сумесна з ПРААН акажуць садзейнічанне ў падрыхтоўцы Агляду інвестыцыйнай палітыкі Беларусі. Гэта азначае правядзенне аб’ектыўнай ацэнкі заканадаўчых і адміністрацыйных дзеянняў па пытаннях замежных інвестыцый, а таксама выпрацоўцы рэкамендацый па іх удасканаленню на аснове перадавога міжнароднага вопыту.

“Абодва праекты знаходзяцца на фінальнай стадыі падрыхтоўкі, і іх ажыццяўленне можа пачацца ўжо ў пачатку будучага года”, — сказала Джыхан Султанаглу.

Праекты прадугледжаны Мемарандумам аб прыярытэтных накірунках супрацоўніцтва ў галіне міжнароднага гандлю, інвестыцый і развіцця, які быў падпісаны ў ліпені 2007 года падчас візіту ў Беларусь генеральнага сакратара ЮНКТАД Панічпакдзі Супачаі.

У Беларусі захоўваецца тэндэнцыя павелічэння прамых замежных інвестыцый. Аб гэтым было заяўленае на прэзентацыі Даклада аб сусветных інвестыцыях 2007 года.

ВЕСТКИ

Прыклад для іншых

Віктар Міхайлаў

Да канца бягучага года ўсе пункты пропуску на граніцы Беларусі з Еўрапейскім Саюзам будуць аўтаматызаваны.

Як паведаміў старшыня Дзяржаўнага пагранічнага камітэта Беларусі Ігар Рачкоўскі, гэта прадугледжана праграмай міжнароднай тэхнічнай дапамогі “БОМБЕЛ-2” і “дасць магчымасць поўнаасцю празрыста перасякаць граніцу і зменшыць пагранічны кантроль”.

Ігар Рачкоўскі адзначыў, што граніца Беларусі і Еўрасаюза — прыклад для многіх краін. Паводле прагнозаў, з далучэннем новых краін-членаў Еўрасаюза да Шэнгенскай зоны адбудзецца некалькі павелічэнне патокаў нелегалаў.

Аднак гэта не выклікае трывогі ў беларускай пагранічнай службе. Рэспубліка ўжо даўно наладзіла канструктыўнае супрацоўніцтва з сумежнымі краінамі-членамі ЕС. Цяпер колькасць людзей, якія рэальна перасякаюць граніцу нелегальна, вылічаецца адзінкамі.

Патэнцыял для ўзаемнасці

Венесуэла мае намер набыць усю прадукцыю на Нацыянальнай выставе Беларусі ў Каракасе.

Як расказаў Часовы Павераны ў справах Баліварыянскай Рэспублікі Венесуэла ў Рэспубліцы Беларусь Амерыка Дыяс Нуньес, такім чынам беларускі бок пазбегне расходаў на зваротную транспарціроўку тавараў.

На адкрыццё выставы ў Каракасе запрошаны кіраўнікі Кубы, Балівіі, Нікарагуа. Як вядома, Венесуэла і гэтыя краіны складаюць інтэграцыйны альянс АЛБА (Баліварыянская альтэрнатыва для краін Амерыкі). Прэзентацыя шырокага спектру тавараў з Беларусі для гэтых дзяржаў прынясе несумненную карысць для наладжвання беларуска-лацінаамерыканскіх сувязяў.

Добрыя палітычныя адносіны паміж Беларуссю і Венесуэлай ствараюць трывалую аснову для гандлёва-эканамічных кантактаў. Правядзенне Нацыянальнай экспазіцыі будзе сапраўдным прарывам у гэтым накірунку.

Прадстаўнік ААН/ПРААН у Беларусі Джыхан Султанаглу прэзентуе ў Мінску Даклад аб сусветных інвестыцыях 2007 года

Дыялог на карысць згодзе

Ірына Цімохіна

Беларусь з’яўляецца прыхільнікам ідэі інтэнсіфікацыі міжрэлігійнага і міжкультурнага дыялогу на карысць згодзе па прынцыпах узаемапавагі, раўнапраўя і цяпымі саюзамі. Аб гэтым заявіў намеснік міністра замежных спраў Віктар Гайсёнак падчас Дыялогу высокага ўзроўню па пытаннях міжрэлігійнага і міжкультурнага паразумення на 62-й сесіі Генеральнай Асамблеі ААН.

Аб прыхільнасці ідэі інтэнсіфікацыі міжрэлігійнага і міжкультурнага дыялогу сведчыць прапанаваная Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь на Саміце ААН 2005 года ініцыятыва аб

прызнанні разнастайнасці шляхоў прагрэсіўнага развіцця дзяржаў у якасці каштоўнасці чалавечай цывілізацыі. Павага самабытнасці дзяржаў і народаў, іх права ісці сваім шляхам, адзначыў Віктар Гайсёнак, ляжыць у аснове міжнароднага дыялогу і з’яўляецца абавязковай умовай падтрымання міжнароднага міру і бяспекі.

Намеснік міністра замежных спраў адзначыў, што Беларусь з’яўляецца шматнацыянальнай і шматканфесійнай дзяржавай, у якой прадстаўлена больш за 140 этнічных груп, функцыянуюць больш за тры тысячы арганізацый, 25 канфесій і рэлігійных накірункаў. Клопат дзяржавы аб забеспячэнні правоў грамадзян на свабоду сумлення і веравызнання замацаваны ў заканадаўстве Беларусі і рэальна ўвасабляецца

ў жыцці. Прынята і паспяхова рэалізуецца ўрадавая Праграма развіцця канфесійнальнай сферы, нацыянальных адносін і супрацоўніцтва з суайчыннікамі за мяжой на 2006-2010 гады.

Віктар Гайсёнак заявіў, што Беларусь паслядоўна прадпрымае пэўныя крокі ў адпаведнасці з патрабаваннямі ААН для падтрымання рэлігійнага і культурнага паразумення. Краіна адной з першых далучылася да Канвенцыі ЮНЕСКА аб ахове і заахвочванні разнастайнасці форм культурнага самавыяўлення і традыцыйна выступае сааўтарам усіх рэзалюцый Генасамблеі, накіраваных на заахвочванне дыялогу паміж цывілізацыямі. У чэрвені 2007 года Беларусь стала ўдзельніцай Трохбаковага форуму і Міністэрскай сустрэчы па пытаннях міжрэлігійнага дыялогу і супрацоўніцтва за мір.

Метро прымае пасажыраў Калі да конкурсу падыходзіць творча

Іван Цыганкоў

Новыя станцыі першай лініі Мінскага метрапалітэна “Барысаўскі тракт” і “Уручча” будуць уведзены ў эксплуатацыю 7 лістапада. Аб гэтым паведаміў журналістам начальнік прадпрыемства “Мінскметрабуд” Аляксей Сярогін.

За два тыдні спецыялістам камунальных службаў і метрабудульнікам трэба завяршыць добраўпарадкаванне тэрыторыі, прылеглай да станцыі метро, правесці аддзелачныя работы на станцыях, правесці гатоўнасць пучэй, інжынерных сістэм і сістэм бяспекі.

Станцыя метро “Уручча” фактычна ў чаканні пасажыраў

У верасні на новых станцыях метрапалітэна адбыўся пробны пуск саставаў. Агульны кошт участка метро ад станцыі “Усход” да “Уручча” склаў амаль 240 мільярдаў беларускіх рублёў.

Вольга Карней

Пераможцам конкурсу “Little Miss World-2007” у старэйшай узроставай групе стала Ліяна Гумарава.

Ужо ў першы фестывальны дзень удача была на баку прадстаўніцы Беларусі — у конкурсе “Экалогія” Ліяна Гумарава была ўдастоена вышэйшай узнагароды за лепшы касцюм. Сваю “Песню зоркі” прадставіла канкурсантка на “Шоу талентаў” у другі дзень. І, нарэшце, трэці дзень прынес беларусцы тытул “Miss teen”. Конкурс праводзіўся ў трох узроставых групах, і Ліяна Гумарава стала пераможцам сярод самых старэйшых удзельніц.

У гэтым годзе на фестываль у Турцыю прыехалі канкурсанткі з Расіі, Францыі, Вялікабрытаніі, Кітая, Бразіліі, ПАР і іншых краін. Фестываль “Little Miss World-2007” — не толькі конкурс прыгажосці. Галоўная задача любой з удзельніц не столькі заваяваць журы ўласнай прывабнасцю, колькі прадставіць культуру сваёй краіны з дапамогай творчага нумара, каларытных нацыянальных касцюмаў.

У межах “Little Miss World” заснаваны і беларускі фестываль “Міні-Міс Беларусь”, пераможцы якога атрымліваюць магчымасць прадстаўляць краіну на міжнародных конкурсах. Ліяна Гумарава была ўладальніцай тытула “Міні-Міс Беларусь” у 2006 годзе.

Ліяна Гумарава

А першаадкрывальніцай тытулаў на міжнародных конкурсах стала Яна Выдрэнкава — “Міні-Міс Фота Свету-2001”. Руслана Пузіноўская атрымала тытул “3-я Прынцэса” на конкурсе “Little Miss World-2003”, а ў 2005 годзе ў Егіпце на міжнародным фестывалі “Песні Ніла” Аня Чарніковіч была ўдастоена спецыяльнага прызга журы.

У тым жа годзе фестываль “Міні-Міс Беларусь” быў адзначаны як лепшае шоу і атрымаў ва ўзнагароду медаль Лаўрэатаў. У 2006 годзе на міжнародным фестывалі “Міні-Міс Бесарабія” ў горадзе Ізмаіле чатырохгадовая Дана Рыжаўская атрымала тытул “Інтэр Міні-Міс “Глядацкія сімпатыі”, а праз год Насця Селіванава стала пераможцам гэтага форуму.

Нашы універсітэты

Іван Цырульнікаў

У Беларускай дзяржаўнай універсітэце прайшла 11 Міжнародная асамблея рэктараў славянскіх універсітэтаў з удзелам прадстаўнікоў з Расіі, Украіны, Польшчы, Балгарыі, Сербіі, Македоніі, Славеніі, Славакіі і Балгарыі.

Асноўнай падзеяй асамблеі стала навуковая канферэнцыя “Культурная спадчына славянскіх народаў у сучасным свеце”. На ёй удзельнікамі асамблеі абмяркоўваліся такія тэмы, як праблемы выбару духоўных каштоўнасцяў і жыццёвых арыенціраў моладзі, самаідэнтыфікацыя ва ўмовах еўрапейскай

інтэграцыі і сусветнай глабалізацыі, а таксама запатрабаванасць мінулае культурнай спадчыны ў сучасным грамадстве і перспектывы галіны сумеснага навуковага і культурнага супрацоўніцтва.

На асамблеі быў падпісаны дагавор аб супрацоўніцтве ў галіне навукі і адукацыі паміж БДУ і Універсітэтам святых Кірыла і Мяфодзія горада Скап’е (Рэспубліка Македонія). Мэта гэтага дакумента — усталяванне акадэмічных сувязяў і развіццё адукацыйных і навукова-даследчых абменаў паміж двума вуні.

Дагавор прадугледжвае арганізацыю сумесных навукова-даследчых праектаў, стажыроўкі, рэалізацыю навуковых мерапрыемстваў; абмен

публікацыямі, універсітэцкімі выданнямі і кнігамі, а таксама супрацоўніцтва ў галіне камунікацыйных сетак.

Падпісаны дагавор аб супрацоўніцтве паміж БДУ і маскоўскай Акадэміяй славянскай культуры. У адпаведнасці з гэтым дакументам, бакі дамовіліся аб абмене навуковым вопытам, метадычнай літаратурай, выкладчыкамі для чытання асобных курсаў і спекурсораў на профільных прадметах, а таксама студэнтамі. Акрамя таго, будуць ажыццяўляцца стажыроўкі аспірантаў, дактарантаў і выкладчыкаў, ішла гаворка і аб правядзенні сумесных канферэнцый, круглых сталаў, выстаў, брыфінгаў па праблемах славяназнаўства.

Праект на карысць развіццю

Віктар Радзімонаў

ПРААН па ініцыятыве беларускага боку распрацоўвае доўгатэрміновы, на перыяд да 2016 года, праект аб устойлівым развіцці тэрыторый, якія пацярпелі ад наступстваў аварыі на ЧАЭС. Пытанні развіцця супрацоўніцтва па памяншэнню наступстваў чарнобыльскай катастрофы былі абмеркаваны ў Нью-Йорку падчас сустрэчы намесніка міністра замежных спраў Беларусі Віктара Гайсёнка з намеснікам адміністратара Праграмы развіцця ААН, намеснікам генеральнага сакратара Арганізацыі Аб’яднаных Нацый Эдамам Мелкертам.

Бакі прыйшлі да вываду аб патрэбе памнажаць чарнобыльскае супрацоўніцтва. Былі абмеркаваны магчымасці пашырэння сумесных праектаў у галіне забеспячэння энергетычнай бяспекі Беларусі і паніжэння энергаёмкасці эканомікі.

Віктар Гайсёнка таксама перадаў Эдаму Мелкерту матэрыялы аб Міжнародным цэнтры па міграцыі і барацьбе з гандлем людзьмі ў Мінску. І выказаўся за скаардынаванасць намаганняў ПРААН з іншымі ўстановамі сістэмы ААН у процідзеянні гандлю людзьмі.

Чытайце класікаў!

У Інстытуце літаратуры імя Янкі Купалы Нацыянальнай акадэміі навук да юбілею Якуба Коласа распачата выданне 20-томнага Збору яго твораў, а таксама выдадзены грунтоўны навуковы зборнік.

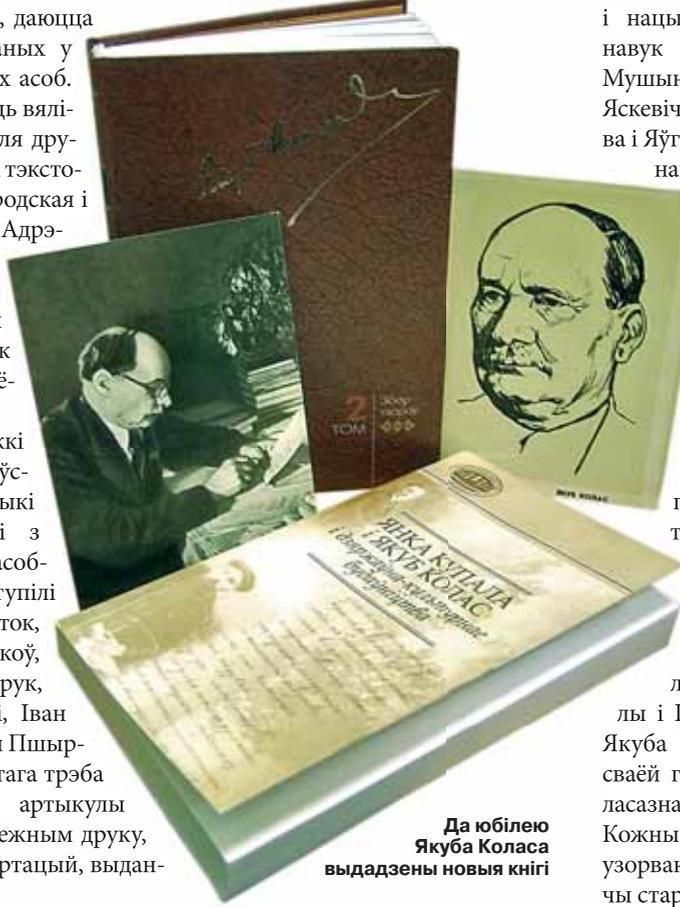
Адам Мальдзіс

Супрацоўнікі Інстытута літаратуры ўнеслі значны ўклад у развіццё коласазнаўства, выданне твораў Песняра, 125-годдзе з дня нараджэння якога будзе ўрачыста і паўсюдна, у тым ліку за рубяжом, адзначацца 3 лістапада. У інстытуце былі падрыхтаваны да друку спачатку сямітомны (1952–1954), а потым чатырнаццацітомны (1972–1978) зборы твораў Якуба Коласа. Але многае са спадчыны класіка заставалася невядомым, неапублікаваным.

І вось пачалося выданне Збору твораў у дваццаці тамах. Гэта яшчэ не поўны збор, як хацелася б, аднак ужо блізкі да поўнага. Пакуль што выйшлі два тамы, сціпла, але густоўна аформлены. У першы ўвайшла ранняя паэзія Песняра. Другі ж, які пабачыў свет сёлета ў выдавецтве “Беларуская навука”, уключае вершы 1911–1938 гадоў, розныя навуковыя іх рэдакцыі і варыянты, а таксама падрабязныя каментарыі, дзе растлумачваюцца малараспаўсюджаныя словы і ге-

аграфічныя назвы, даюцца звесткі пра названых у творах канкрэтных асоб. За ўсім гэтым стаіць вялікая праца, якую для другога тома выканалі тэксталагі Святлана Забродская і Клаўдзія Казыра. Адрэдагаваў том член-карэспандэнт Нацыянальнай акадэміі навук Уладзімір Гніламёдаў.

Не менш важкі ўклад у коласазнаўства ўнеслі даследчыкі інстытута. Толькі з манаграфіямі і асобнымі кнігамі выступілі Марына Барсток, Дзмітрый Гальмакоў, Уладзімір Казырук, Міхась Мушынскі, Іван Навуменка, Юльян Пшыркоў і іншыя. Да гэтага трэба дадаць шматлікія артыкулы ў айчынным і замежным друку, падрыхтоўку дысертацый, выданне зборнікаў.

Да юбілею Якуба Коласа выдадзены новыя кнігі

Напярэдадні юбілею выйшла падрыхтаваная ў інстытуце прынцыпова новая па канцэпцыі калектыўная манаграфія “Янка Купала і Якуб Колас і дзяржаўна-культурнае будаўніцтва”. Аўтарамі яе з’яўляюцца дырэктар інстытута Валерый Максімовіч (раздзел “Класіка і сучаснасць”), член-карэспандэнт НАНБ Уладзімір Гніламёдаў (“Я. Купала, Я. Колас і нацыянальная ідэя”), дактары навук Васіль Жураўлёў, Міхась Мушынскі, Міхась Тычына і Алесь Яскевіч, а таксама Зінаіда Драздова і Яўген Гарадніцкі. Дзякуючы ім нашы класікі паўстаюць перад чытачом як асобы з актыўнай грамадзянскай пазіцыяй, удзельнікі гістарычнага працэсу дзяржавабудаўніцтва і культуратворчасці, які набывае лёсавызначальны характар на сучасным этапе нашага нацыянальнага развіцця. Усё гэта прыдае кнізе асаблівую актуальнасць.

Якуб Колас і Янка Купала сардэчна сяравалі пры жыцці. А цяпер акадэмічны Інстытут літаратуры імя Янкі Купалы і Інстытут мовазнаўства імя Якуба Коласа уносяць, кожны ў сваёй галіне, плённы ўклад у коласазнаўства і купалазнаўства. Кожны з іх абрабляе сваю “ніву”, узорваючы яе глыбока і даглядаючы старанна.

У гармоніі з законамі прыроды

Валерыя Сямёнава

У Нацыянальную бібліятэку Беларусі паступіла ўнікальнае выданне “Наасферная этыка-экалагічная Канстытуцыя чалавецтва”.

Як расказала супрацоўніца Беларускага прадстаўніцтва Наасфернай духоўна-экалагічнай асамблеі свету Таццяна Гайдукевіч, выданне ўяўляе сабой сукупнасць правілаў, якімі ў працэсе жыццядзейнасці павінен кіравацца чалавек. Сярод іх — рэкамендацыі, як жыць па законах маральнасці, захоўваць і прамнажаць прыроднае багацце. “Новае выданне мае вялікае значэнне для маладога пакалення, бо далейшае развіццё цывілізацыі можа адбывацца толькі ў згодзе з законамі прыроды, а духоўнасць з’яўляецца адным з галоўных фактараў прагрэсу чалавецтва”, — адзначыла яна.

Нээ-Канстытуцыя можа паслужыць прававой базай, якая дазволіць рэалізаваць духоўна-маральныя прынцыпы жыццядзейнасці чалавецтва, прынцыпы партнёрства ў міжнародных адносінах, сфарміраваць духоўна-экалагічны (наасферны) светапогляд. Акрамя гэтага, выданне спрыяе сацыяльнай інтэграцыі людзей, засваенню новых спосабаў падтрымкі здароўя, узаемадзеяння людзей. Днямі абмеркавання выдання адбылося ў Беларусі. Круглы стол правялі педагогі, вучоныя і супрацоўнікі бібліятэк. Удзельнікі прыйшлі да высновы, што прытрымліванне правілам Нээ-Канстытуцыі дазволіць людзям дасягнуць міру ў сабе, сваёй сям’і, працоўным калектыве, а ў перспектыве — на ўсёй Зямлі.

Арыгінальная калекцыя

Незвычайныя курыльныя люлькі XVII-XIX стагоддзяў прадстаўлены на выставе ў Віцебску.

У музеі прыватных калекцый Віцебска адкрылася выстава курыльных люлек і прадметаў XVII-XIX стагоддзяў “О, часы, о, норавы!”. У экспазіцыі — курыльныя люлькі, муштукі, цыбукі і табакеркі, якія адрозніваюцца незвычайнасцю форм і выканання. Так, адна з прадстаўленых люлек настолькі малая, што яе ўладальнік мог зрабіць толькі адну зацяжку. Другая, наадварот, такая вялікая і цяжкая, што для яе была зроблена спецыяльная тачка на калёсіках. Своеасаблівым творам мастацтва з’яўляюцца цыбукі, аздобленыя янтаром і вышыўкай з дробных пацерак, а многія люлькі выкананы ў выглядзе анёлаў, галоў чалавека і льва.

Калекцыя курыльных прыбораў прадстаўлена з фондаў Віцебскага абласнога краязнаўчага музея і збору Вацлава Федаровіча, які вядомы як уладальнік першага музея прыватных калекцый у Віцебску. Знаёмства з экспанатамі дазваляе пераканацца, што атрыбуты палення з’яўляліся прадметамі раскошы і гонару сваіх уладальнікаў.

Выстава абудзіла ўзнёслыя пачуцці

Кацярына Дзенісенка

Шматгранны талент Напалеона Орды захапляе, уражвае і натхняе. У гэтым яшчэ раз упэўніла выстава “Па сцяжынках Напалеона Орды”, якая праходзіла ў сталічнай галерэі “Універсітэт культуры”. Яна стала заключным акордам праекта, прысвечанага 200-годдзю з дня нараджэння таленавітага земляка.

Гэты праект, ініцыяваны Творчым маладзёжным аб’яднаннем “Прасвет” і Гісторыка-краязнаўчым таварыствам “Этна” Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў, быў насычаны выставамі, пленэрамі, сустрэчамі і наведваннем памятных месцаў жыцця і дзейнасці Напалеона Орды. Цэнтральнай падзеяй стала вандроўка-пленэр студэнтаў на радзіму мастака па маршруце Мінск — Слонім — Ружаны — Косава — Пінск — Іванава — Варацэвічы. Можна яе нават назваць своеасаблівым паломніцтвам, мэтай якога стаў працяг традыцыі Орды — данесці гісторыка-культурную спадчыну беларусаў да сучаснікаў і нашчадкаў. Вядома, што падчас сваіх вандровак Напалеон Орда зрабіў незлічонае мноства замалёвак і эцюдаў слаўтых мясцін і краёваў, якіх не толькі роднай Беларусі, але і Польшчы, Латвіі, Англіі,

Работы маладых мастакоў на выставе “Па сцяжынках Н. Орды” больш адлюстроўвалі сучасную Беларусь

Шатландыі і іншых еўрапейскіх краін. Таму сёння, дзякуючы яго нястомным памкненням, мы можам далучыцца да мінулага: большасці з адлюстраванага ўжо няма. Акрамя таго, літаграфіі Орды сёння сталі каштоўнай навуковай крыніцай для гісторыкаў архітэктуры і рэстаўратараў, таму што выкананы ў стылі, які надае творам вытанчанасць і адначасова дакументальнасць.

Праз мастацкую творчасць моладзь вырашыла далучыцца да высакародных ідэалаў яго

жыцця. Творы жывапісу, графікі і фатаграфіі маладых твораў, выкананыя ў розных стыльвых манерах і ў вольнай трактоўцы традыцыйнага жанру пейзажа, працягнулі эстафету Напалеона Орды па ўвекавечванні характа роднага краю. Па словах арганізатара гэтага невялікага падарожжа, усіх удзельнікаў аб’яднала любоў да беларускай культуры і прыроды. Менавіта гэтае пачуццё юныя мастакі і спрабавалі адлюстраваць у сваіх творах, якія ўвайшлі ў экспазі-

цыю “Па сцяжынках Напалеона Орды”. Без перабольшвання заўважу, што гэта ў іх атрымалася. Усе работы прасякнуты рамантычнай узнёсласцю і паэтычнасцю, лірычнай задуманнасцю. Таму і не пакінулі аб’якавымі наведвальнікаў выставы. Шматшчырых слоў падзякі і захаплення з’явілася ў кнізе водгукаў галерэі падчас экспазіцыі. Самым трапным, свайго роду рэзюмэ, стала выказванне адной студэнткі: “Выстава абудзіла жаданне павандраваць па Беларусі!”

Ён усюды шукаў сваё Палессе

Урадженец Пінска двойчы вылучаўся на Нобелеўскую прэмію

Рышард Капусцінскі ўсё жыццё марыў аб радзіме

Кастусь Лешніца

Рышард Капусцінскі — вядомы ва ўсім свеце польскі пісьменнік. Найперш — як публіцыст. Выдадзены ў 1978 годзе кніга Р.Капусцінскага пра ўзлёт і падзенне эфиопскага цара Хайле Селас’е “Цар” была перакладзена на 30 моваў свету.

У 1989–1991 гадах літаратар падарожнічаў па СССР. Як вынік

— кніга “Імперыя”. У 1994 годзе яе надрукаваў на рускай мове часопіс “Знамя” (перакладчык — С. Ларын). Першая глава — “Пінск, 39”. У ёй перададзены ўражанні сямігадовага хлопчыка пра пачатак Другой сусветнай вайны. Пры жыцці Р. Капусцінскага (памёр пісьменнік 23 студзеня 2007 года) “Імперыя” перавыдавалася больш як 20 разоў.

Герадот сучаснай Еўропы

— так вобразна ахрысцілі нашага земляка — аўтар больш як 30 арыгінальных кніг. Пісаў Рышард Капусцінскі і вершы. У Польшчы выйшлі дзве яго паэтычныя кнігі — “Запісная кніжка” (2005) і “Закон прыроды” (2006).

І вось выдавецтва “Літаратура і мастацтва” падрыхтавала і выдала вершаваны зборнік Р. Капусцінскага “Вяртанне”. Тыраж — 1500 асобнікаў. Тэксты пададзены на рускай і беларускай мовах. На мове Купалы паэзію слаўтага літаратара ўзнавіў Анатоль Шушко. Валеры Грышкавец, Іна Дзіямід, Крысціна Каліноўская перакладалі яе на рускую мову.

Аўтар прадмовы да кнігі — культуролаг, мастацтвазнавец, публіцыст Іна Дзіямід. Вось што яна, у прыватнасці, піша: “Лебядзінай песняй усёй творчасці, як запэўніваю сам пісьменнік, павінна была стаць кніга пра Пінск. Ён доўга і грунтоўна рыхтаваўся да яе напісання. Збіраў пра горад свайго дзяцінства ў буквіністых магазінах старыя фатаграфіі, дакументы, альбомы, газетныя публікацыі. У рабочым кабінце варшаўскай кватэры пісьменніка на самым відным месцы ляжаць матэры-

ялы з яго занатоўкамі пра Пінск і пра Палессе.” І яшчэ Іна Дзіямід прыводзіць такія словы самога Капусцінскага: “Я родам з Пінска, з Палесся. Можна сказаць, з правінцыі Еўропы. Можа, таму мне падабаецца быць у краінах “трэцяга свету”. Паміж паездкай у Парыж ці Конга я заўжды выбіраў — Конга, Уганду... Яны мне напамінаюць маё дзяцінства. У Афрыцы, Азіі і Лацінскай Амерыцы я заўжды шукаў сваё Палессе.”

Іна Дзіямід і яе паплечнікі зрабілі вялікую справу. Рышард Капусцінскі ўпершыню загаварыў з землякамі праз кнігу, выдадзеную ў Беларусі. Да работ над праектам спрычыніліся рэдактар Мікола Мінзер, мастак Маргарыта Шкурпіт, карэктар Марыя Гілевіч; камп’ютэрную вёрстку зрабіла Любоў Касцюкевіч. У афармленні кнігі выкарыстаны фотаздымкі М. Содэрберга, П. Залускага, П. Войціка.

У Пінску адбылася прэзентацыя кнігі Р. Капусцінскага. Удзельнікі далі высокую ацэнку выданню. З Варшавы на прэзентацыю прыехалі ўдава пісьменніка Аліцыя Капусцінска, яго былы сакратар і выдавец Бажэна Дудко.

Шырокая “Панарама”

Вялікая тэатральная фіеста пройдзе ў лістападзе ў Мінску пад дэвізам “Тэатр без межаў”. На працягу двух тыдняў вядучыя драматычныя тэатры Беларусі, Расіі, Украіны, Казахстана, Літвы, Эстоніі, Польшчы, Германіі, Швецыі пакажуць свае лепшыя спектаклі, пастаўленыя па п’есах нацыянальнай і сусветнай драматургіі. пакуль жа — аб некаторых падрабязнасцях з прэс-канферэнцыі, якая днямі адбылася ў Нацыянальным акадэмічным тэатры імя Янкі Купалы ў сувязі з хуткім адкрыццём 3-га Міжнароднага фестывалю тэатральнага мастацтва “Панарама”.

Беларускі Дзяржаўны маладзёжны тэатр паказвае спектакль “Каб меў бы я залатыя горы...” па п’есе Марыны Ладо (рэжысёр — Мадэст Абрамаў)

Валянціна Ждановіч

“Фестываль не мае спаборніцкай асновы, — праінфармаваў журналістаў рэктар Акадэміі мастацтваў Рычард Смольскі. — Ён носіць азнаямленчы, хутчэй святочны характар. Але мы, крытыкі, усё ж будзем абмяркоўваць кожны спектакль. Што тычыцца конкурсаў, то, прызнаюся, я вельмі рады, што адзін з іх — “Беларускі тэатральны Алімп” заснаваны і будзе прымеркаваны да штогадовага святкавання Міжнароднага дня тэатра. Так мы зможам адзначыць лепшыя працы рэжысёраў, акцёраў, драматургаў, асабліва важна не абыйсці ўвагай маладых”.

Што ж абяцае “Панарама”? “Вядома, мелася на мэце зрабіць фестываль вострым з пункта погляду

мастацкасі, — расказаў Валерыя Рэўскі, мастацкі кіраўнік тэатра (ён жа і мастацкі кіраўнік фестывалю). У гэтай сувязі для нас паказальны вопыт масквічоў, якія праводзяць міжнародны “чэхаўскі” фестываль. Пастаноўкі літаральна па драбніцах збіраюцца з усяго свету. Залатое правіла арганізатараў фестывалю таго ўзроўню абвясчае: да фестывалю будучага трэба пачынаць рыхтавацца адразу ж на наступны дзень пасля закрыцця мінулага. Што мы і паспрабавалі зрабіць: рыхтаваліся да “Панарамы” на працягу года (арганізатары “Панарамы” — Міністэрства культуры, Мінскі гарадскі выканаўчы камітэт і тэатр імя Янкі Купалы).

У праграме “Панарамы” — творчыя сустрэчы вядомых драматургаў і майстар-

класы віп-персон. Сярод іх любімцы тэатральнай публікі Алег Табакоў, народны артыст СССР і Расіі, мастацкі кіраўнік Маскоўскага мастацкага тэатра імя А.П.Чэхава, і Багдан Ступка, народны артыст СССР і Украіны, мастацкі кіраўнік Нацыянальнага акадэмічнага драматычнага тэатра імя Івана Франка.

Тэатр XXI стагоддзя. Што адрознівае яго ад тэатра мінулага стагоддзя? І якія праблемы ўзнікаюць у выніку сутворчасці драматурга і рэжысёра? Рэжысёр — дыктатар або чалавек-аркестр, які трымае ўсе ніткі спектакля, і ці так гэта важна для поспеху пастаноўкі? Аб гэтым паразважаюць у міжнародным клубе крытыкаў, за “круглымі сталамі” дасведчаныя мэтры беларускага тэатразнаўства

— тон задасць Таццяна Арлова. Ці “зачэпіць” дыскусія маладых крытыкаў, тых, хто яшчэ вучыцца ў сценах Акадэміі мастацтваў, паглядзім. Выкажуцца, вядома, і журналісты. Прадстаўнікі СМІ і проста глядачы змогуць прыняць удзел у абмеркаванні праекта “Тэатр On-line” пасля прагляду некалькіх прэм’ер-імпрывізацый па п’есах маладых драматургаў з розных краін, сярод якіх толькі адна дама — мінчанка Дзіяна Балыка. Дарэчы, аб жанчынах. За лепшае раскрыццё жаночага вобраза ў дзень закрыцця фестывалю прэмію ад аднаго з партнёраў фестывалю кампанія “Мілавіца” ўручаць актрысе, якая ўвасобіць шматграннасць жаночай душы. Кампанія спадзяецца, што прэмія ў выглядзе прадукцыі прадпрыемства

ўразіць і саму пераможцу. Іншы партнёр фестывалю, піўзавод “Аліварыя”, падтрымае тэатр “On-line”. Па словах дырэктара па маркетынгу Надзеі Дзешкавец, выступаючы партнёрам фестывалю, “Аліварыя” адраджае традыцыі мецэнатства графа Кароля Чапскага, губернатара Мінска, які ў 1890 годзе адкрыў Мінскі гарадскі тэатр.

Якія падарункі падрыхтуюць генеральны партнёр фестывалю “Белгазпрамбанк”, інфармацыйны партнёры “Панарамы” радыёстанцыя “Unistar” і беларускі партал tut.by, аб гэтым мы даведаемся на закрыцці фестывалю. Будучы і сюрпрызы. Як паабяцаў старшыня беларускага Саюза тэатральных дзеячаў драматург Аляксей Дудараў, прыз ад Саюза будзе арыгінальным.

Выдадзены першы венгерска-беларускі слоўнік

Як адзначыла Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Беларусі ў Венгрыі Алена Купчына, значны ўклад у вывучэнне агульных гістарычных і лінгвістычных пытанняў уносіць створаная ў Будапешцкім універсітэце імя Лоранда Этвеша Венгерска-беларускі слоўнік, дзейнасцю якой кіруе прафесар Андрэш Золтан. Ва ўніверсітэце вядзецца выкладанне беларускай мовы, тут часта выступаюць лектары і выкладчыкі з Беларусі. Важнай падзеяй стала выданне ў 2006 годзе першага падручніка беларускай мовы для венгерскіх студэнтаў.

Тэатры дамовіліся аб гастроллях

Абменныя гастролі Нацыянальнага акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы і Літоўскага нацыянальнага драматычнага тэатра стануць першым крокам у рэалізацыі дагавора аб доўгатэрміновым супрацоўніцтве паміж двума тэатрамі.

Як паведаміў загадчык літаратурна-драматургічнай часткай Нацыянальнага акадэмічнага тэатра імя Я.Купалы Вадзім Дапкюнас, Літоўскі тэатр выступіць на сцэне Купалаўскага ўжо ў лістападзе. Мінскаму глядачу будзе прадстаўлены спектакль “Эліт” Міраслава Крлежа. А беларускі тэатр адправіцца ў Літву ў снежні. У Вільнюсе запланавана паказаць спектаклі “Чорная панна Нясвіжа” Аляксея Дударава і “СВ” па матывах твораў Антона Чэхава.

ЛІСТ У РЕДАКЦЫЮ

Вернісажы ў Адэсе

Ларыса Буткус

Адначасова ў выставачнай зале гарадскога савета Адэсы і муніцыпальным музеі прайшлі дзве выставы мастака Вячаслава Ігнаценкі, які родам з Беларусі.

Першая выстава прайшла пры падтрымцы гарадскога нацыянальнага культурнага аб’яднання “Беларусь”. На ёй мастак прадставіў творы, якія былі напісаны на Гомельшчыне, ад-

куль мастак родам.

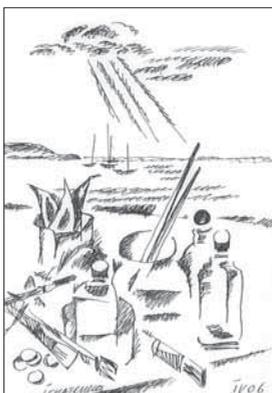
Другая выстава называлася “Далёкія краіны”. На ёй дамінаваў малюнак. Гэта не падарожжы мастака ў экзатычныя краіны, а своеасаблівы дзённік, у якім творца спрабуе зафіксаваць імгненні жыцця. Развага і погляды Вячаслава Ігнаценкі на сучаснасць і гісторыю, павер’і, святы, замалёўкі ў дарозе — усё гэта наслойваецца, пераплятаецца і атрымліваюцца нечаканыя кампазіцыі.

“Я вельмі хацеў, каб

Замалёўкі апошніх работ Вячаслава Ігнаценкі

адбыліся мае выставы ў адзін час у розных выставачных залах. Каб глядачы маглі ўбачыць працы розных напрамкаў і пазнаёміцца з маёй

творчасцю”, — сказаў Вячаслаў Ігнаценка. Па водгуках прэсы і глядачоў, відавочна, што выставы спадабаліся гасцям і жыхарам горада.

Экспазіцыя адкрые “Абшар Суціна”

Хаім Суцін — адзін з прадстаўнікоў Парыжскай школы мастацтва, якая дала штуршок развіццю сучаснага еўрапейскага авангарда. На аўкцыёнах яго карціны зараз прадаюцца за дзесяткі мільёнаў долараў, аднак на радзіме, у Беларусі, імя мастака дагэтуль мала вядома. Папоўніць гэты прагал мае намер Нацыянальная камісія па справах ЮНЕСКА. Па яе ініцыятыве і пры падтрымцы Нацыянальнага мастацкага музея ў трох залах цэнтра дзіцячай творчасці ў Смільвічах у снежні адкрыецца экспазіцыя, якая раскажа аб жыцці Хаіма Суціна, а таксама аб мастаках Парыжскай школы — выхадцах з Беларусі, ся-

род якіх Зак, Кікаін, Шагал.

Па меркаванні старшыні Нацыянальнай камісіі Беларусі па справах ЮНЕСКА Уладзіміра Шчаснага, невялікая музейная выстава можа стаць асновай для стварэння турыстычнага маршрута пад умоўнай назвай “Абшар Суціна”. У яго маглі б увайсці і мясцовыя храмы (у Смільвічах акрамя праваслаўнай і каталіцкай цэркваў ёсць мячэць), і старадаўнія могілкі, на адных з якіх, па дадзеным некаторых даследчыкаў, пахаваны бацькі Суціна, і музей ільну. Жывую цікавасць у турыстаў маглі б выклікаць фабрыка па вырабу чэсанак, якая працуе дагэтуль.